

Г. О. Станіцина

З ІСТОРІЇ НАУКОВОГО АРХІВУ ІНСТИТУТУ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ

Стаття присвячена Науковому архіву Інституту археології НАН України, історії його становлення і розвитку. Проаналізовано процес комплектування архівних матеріалів установи. Акцентовується увага на значному науковому потенціалі архіву як джерела до вивчення історії археології на території України. Стаття побудована на архівних документах.

Ключові слова: історія археології, Інститут археології, науковий архів, особовий фонд, документ, діловодство.

Науковий архів Інституту археології НАН України на сьогоднішній день є єдиною установою в країні, де зосереджено найбільш повне зібрання документів, які відображають майже двохсотлітні роботи щодо археологічного дослідження старожитностей на території України.

Фонди Наукового архіву Інституту археології НАН України відображають діяльність археологічних/музейних структур, що діяли на території України починаючи від 19 ст. Їх формування безпосередньо пов'язане зі становленням та розвитком Інституту археології та його попередників.

Історія Інституту в межах Української Академії наук починається від 1919 р. Архівні документи від цього часу накопичувалися в канцеляріях відповідних установ. Створений у 1921 р. Кабінет антропології та етнології ім. Ф. Вовка мав виокремлений пам'ятковий відділ.

На початку 1933 р, за постановою секретаріату II-го відділу ВУАН було утворено Секцію історії матеріальної культури (СІМК). Вона складалася з ВУАК (Всеукраїнського археологічного комітету), Кабінету антропології, Етнографічної комісії, Музею етнографії, Комісії Близького Сходу, Кабінету українського мистецтва, Археологічного

музею і Кафедри праісторії [НА ІА НАНУ, ф. ВУАК, № 481, арк. 104].

Науковий архів та діловодство, які також передавались до СІМК, були перевезені до приміщення на вул. Короленка, 54 (нині Володимирська) [НА ІА НАНУ, ф. ВУАК, № 481, арк. 106].

СІМК була тимчасовою, перехідною установою, на базі якої у 1934 р. був утворений Інститут історії матеріальної культури, (з 1938 р. — Інститут археології Академії Наук УРСР).

Крім архівних матеріалів попередників Інституту археології, до фондів Наукового архіву ввійшли також архівні матеріали Музею старожитностей Київського Університету св. Володимира, особові архівні фонди та інші документи і матеріали.

Хто був відповідальний за архів після його передачі до СІМК та при організації Інституту археології, остаточно, з'ясувати не вдалося. У звітній статті за 1936 р. тодішнього директора Інституту археології М.І. Ячменьова і вченого секретаря В.П. Телічка про науковий архів згадується таке: «При інституті, як і в минулі роки, була хемічно-технологічна лабораторія, фотолабораторія, науковий архів і бібліотека» [НА ІА НАНУ, ф. ВУАК, № 614, арк. 3].

Можливо, певний час за збереження архівних матеріалів відповідав І.М. Феценко. Збереглося кілька Актів передачі архівних документів, де він виступав приймаючою стороною. Наприклад: «Акт/ 1938 року, Січня 21 дня. Складено цього акта в тому, що цього числа т. Левицький Ф.В. передав, а Феценко І.М. прийняв щоденники та реєстр Поліської історико-технічної експедиції та археологічної за 1936 рік, а саме: ...» [НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за довоєнні роки, арк. 88]. Збереглося також кілька актів, в яких архівні матеріали

передає Є.О. Дзбановський, (який, можливо, вже став зав. архівом, поєднуючи разом завідування бібліотекою і архівом, оскільки вони знаходились в одному приміщенні), а приймає І.М. Феценко, в деяких випадках разом з В.А. Грінченко. Наприклад: «Акт / цей складено 20 березня 1938 р. в тім, що Дзбановський Є. передав, а Грінченко В. і Феценко І. прийняли нижчезазначені архівні матеріали з Наук. Архіву ІІМК: ...» (є підписи Дзбановського і Феценка). [НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за довоєнні роки, арк. 94].

Серед архівних документів, зберігаються такі, що несуть в собі відголоси далеких трагічних часів і водночас проливають світло на шляхи появи в архіві деяких матеріалів:

«Акт 1938 року серпня 14 дня ми, нижчепідписані, вчений секретар І-ту Археології Харитонов М.К. та співробітники І-ту Феценко І.М. і Филонова В.Я. склали цього акта в тому, що забрано у Мовчанівського М.Т. на квартирі, арестованого органами НКВС, такі матеріали Інституту: 1. Щоденник керівника Вишгородської Археологічної експедиції за 1935 рік на 35 аркушів — один ...» Далі йде перелік архівних матеріалів і книг з Бібліотеки Інституту [НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за довоєнні роки, арк. 102—106].

Часом непрофільні для Інституту археології архівні матеріали передавались до профільних установ, так в 1940 році 90 папок матеріалів було передано до Інституту фольклору: «Акт / складений цей 11 червня 1940 р. в тім, що ми, нижчепідписані, зав. Бібліотеки і Архіву Інституту Археології АН УРСР, т. Дзбановський Є.О. за розпорядженням Директора Інституту археології АН УРСР передав, а т. Біловод С.А. і Яновські Г.П. на підставі мандата Інституту Фольклору 29/IV—40 р. № 295 прийняли 90 папок архівних фольклорних матеріалів за списком, що до цього додається» [НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за довоєнні роки, арк. 127].

Великої шкоди було заподіяно Науковому архіву під час Великої Вітчизняної війни. Невелику частину співробітників Інституту археології АН УРСР було евакуйовано до Уфи, проте у Києві залишилась не тільки частина молодих науковців, а також і Науковий архів, Бібліотека, археологічні знахідки та все майно Інституту. На жаль, все діловодство Інституту (починаючи від 1936 р.) та всі особові справи співробітників перед евакуацією Інституту в Уфу в 1941 р. було знищено згідно з наказом Уряду — спалено у дворі Інституту, щоб не дістались ворогам. [Корпусова, Станицина, 2005, с. 25]. Тепер цих документів дуже бракує.

Окупантам сподобалось приміщення Інституту на Бульварі Шевченка, 14 і вони почали його «звільняти» від того, що їм було не потрібно. В Акті № 9, складеному співробітниками Інституту

археології 1 вересня 1944 року про ці події сказано: «Из помещения Института выбросили книги, археологические коллекции, научные приборы, оборудование и прочие виды имущества. Перестроив помещение, в котором находился Институт, немцы разрушили реставрационную, фотолабораторию. Сохранившуюся часть имущества немцы вывезли в Германию. Вывозкой археологических коллекций, литературы, научного архива руководил присланный из Германии археолог — д-р Рудольф Штампфусс» [НА ІА НАНУ, ф. Діловодство, оп. 1, спр. 13, арк. 1зв.].

Більшість викинутих німцями архівних матеріалів врятували співробітники Інституту археології, що залишились у Києві силою обставин: Є.Ф. Покровська, Є.В. Махно, І.О. Іванцов та інші. Вони підбирали викинуті матеріали, переносили їх дворами і ховали у приміщенні музею на вул. Володимирській (нинішній Будинок вчителя).

Очевидно, саме ці матеріали опинились потім у складі Краєвого Інституту До та Ранньої історії. В 1944 році після звільнення Києва архів цього Інституту було поділено між Інститутом археології АН УРСР та Центральним Історичним музеєм. У фонді Діловодство зберігається такий документ:

«Інститут археології АН УРСР одержав внаслідок розбору Центральним Історичним Музеєм і Інститутом археології архівних матеріалів після «Краєвого Інституту До та Ранньої історії» 1 — 13 квітня 1944 року такі матеріали:

1. Наукові археологічні, етнографічні, антропологічні матеріали, фотовідбитки [фотонегативи?] — 430 папок і пакунків.

2. Наукові матеріали, листування тощо особистих архівів (Хв. Вовка — 140 папок і пакунків, [В.В.] Хвойки — 3, [С.С.] Гамченка — 3, [Д.М.] Шербаківського — 49, [А.П.] Новицького — 4, [О.В.] Бодяньського — 249, Белозерського — 99, Літвінової — 9, [А.Є.] Кримського — 8 (всього 607 папок і пакунків).

3. Науково-організаційне листування і матеріали Інституту археології та раніших археологічних, етнографічних установ УАН (551 папок і пакунків).

4. Картографічні матеріали, плани, кресленки — 42 папок і пакунків.

5. Картотека: бібліографічні шухляди з бібліотечними і бібліографічними картками — 22 штук.

6. Історико-географічна картотека шухляд — 7 штук [НА ІА НАНУ, ф. Діловодство, оп. 1, спр. 11, арк. 1].

До початку 50-х років бібліотека та архів продовжували існувати як одна структура. В документах за 1953 р. читаємо: «Акт / Составлен 15 февраля 1953 г. в том, что Л.М. Славин сдал, а заведующий архивом-библиотекой Института Археологии АН УССР Е.А. Дзбановский принял следующие архивные материалы ольвийской

експедиції 1928 года ...» [НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за 1945—1968 роки, арк. 50].

Науковий архів виділився зі складу Бібліотеки у червні 1956 р., про що відомо зі звіту Наукового архіву за 1956 р.: «Научный Архив Ин-та Археологии получил отдельное помещение в июне месяце 1956 г. Тогда же в нем была начата работа по разборке архива Ф.Вовка. В ноябре месяце 1956 г. туда же были перенесены из Библиотеки Ин-та 3 шкафа с материалами ВУАК'а, отчетами археологических экспедиций и научными работами, в основном за 1924—1941 г. К Архиву были присоединены также и 2 шкафа с материалами экспедиций, находящиеся в славянском отделе.

Таким образом, научный архив сосредоточил в себе все материалы до 1945 г.

За отчетный период с июня месяца 1956 г. при наличии одного сотрудника (С.М. Кузнецовой с июля мес.), двух внештатных сотрудников (Н.В. Линка — 2,1/2 мес. И.В. Денисовой с 17.XII), при частичном участии С.С. Березанской была проделана под моим руководством следующая работа: 1. Произведена предварительная разборка и систематизация всех архивных материалов за все годы до 1945 г. из них: ...» Підпис нерозбірливий [НА ІА НАНУ, ф. Діловодство, оп. 1, № 290, арк. 1—2].

В 1956 році був окремо виділений також і фотоархів, як про це сказано в Звіті про науково-дослідну діяльність Інституту археології АН УРСР за 1956 рік: «В 1956 г. был организован Фотоархив Института и начата работа по упорядочению негативов довоенных раскопок Института.

Все негативы разобраны и распределены по разделам — палеолит, неолит, трипольская культура, Днепровгэсовские экспедиции, Ольвия,

Боспор, Киевская Русь. Выделены также отдельные фотоматериалы архива Ханенко, Хвойка и Вовка.

Выделены фотоматериалы поздних памятников архитектуры Украины по искусству и этнографии, которые были переданы Академии архитектуры и строительства УССР и Институту искусствоведения, фольклору и этнографии АН УССР.

Закончена работа по приведению в порядок фотоматериалов экспедиции Днепрогэса.

За отчетный период обработано 4500 негативов

Начата работа по упорядочению фотоархива Отдела античной и средневековой археологии Крыма, насчитывающего несколько тысяч единиц. Произведена разборка материала, его классификация и составлена общая опись коллекций» [НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 11, арк. 29—30].

В 1958—1960 рр. відповідальною за Фотоархів була А.І. Фурманська. [НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 13, арк. 23; № 14, арк. 34; № 15, арк. 28]. З нею разом в Фотоархіві працювала С.Н. Одинцова [НА ІА НАНУ, ф. Діловодство, оп. 1, спр. 393, арк. 3]. В Науковому архіві зберігається звіт С.Н. Одинцової та А.І. Фурманської, з якого можна отримати свідчення про діяльність архіву на той час:

«Отчет о проделанной работе в течение 1956 г. по упорядочению фотоархива Института археологии АН УССР. 4 января 1956 г. приступили к упорядочению фотоархива по распоряжению дирекции Института. В течение 1956 г. была проведена следующая работа: ...». Далі йде перелік виконаної роботи [НА ІА НАНУ, ф. Діловодство, оп. 1, № 290, арк. 3—4].

З кінця 1957 року завідувачим архівом, очевидно, стає В.П. Петров, який з 1 грудня 1956 р. був переведений з Інституту історії матеріальної культури Академії наук СРСР до Інституту археології АН УРСР, спочатку як виконуючий обов'язки старшого наукового співробітника Відділу слов'янської археології. Його і призначили завідувачим архівом на громадських засадах. Про це свідчать кілька документів, найбільш ранній — Доповідна записка В.П. Петрова до Дирекції, датована 19. 10. 1957 р. щодо фотографій з картин Т.Г. Шевченка, знайдених в архіві Я.П. Новицького [НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за 1945—1968-ті рр., арк. 64].

В цей час — наприкінці 50-х років ХХ ст. з Наукового архіву було передано значну кількість

В Бібліотеці Інституту археології в 1950-ті роки на Бульварі Шевченка, 14. За столом сидить А.Т. Брайчевська і С.М. Одинцова (читає); Біля шафи стоїть С.А. Дзбановський, коло каталогів — Дзбановська. А.В. Добровольський консультується з бібліотекарем

Опис

Рухомі з архіву акад. М.С. Грушевського, що передані до сектору феодалізму Етнологічного Музею НАН Інституту історії. Археологічний відділ Інституту феодалізму:

1. Реєстр магістральських грамотам 1621-1667 рр. на 21 арк. 244.
2. Копії з справ Магюрського 1649-1657 на 376.
3. Опис річок справ 1624-1670 рр. на 178.
4. 3 польського списку копій справ/присяги 1654 року на 244.
5. Копії з справ Ягеллонського столу/1644 р./ на 367.
6. Копії Магістральських справ 1650-1657 рр. на 299.
7. Копії документів польського Любова/Середьки/Ужгородського/1664 і далі рр.

Цей Вищеперераховані документи знає Маг. Сирецький
Грушевський-Археологічний Музей / У.Клименко/
Принимав директор Інституту історії Магістральської
Курії / Кривобочий.

1. XII. 1934 р.

Опис матеріалів з архіву академіка М.С. Грушевського, що передані до сектору феодалізму ПМФ

А К Т

13. VI. 40.

складеній цей 11 червня 1940 р. в тім, що ми, нижчепідписа-ні, Бібліотеки і архіву Інституту Археології АН УРСР, т. Дзбановський С.С. за розпорядженням Директора Інституту Археології АН УРСР передав, а т. т. Біловод С.А. і Дзбановський Г.Л. на підставі вказівки Інституту Фольклору 29/У-40 р № 295 прийняли 90 папок архівних фольклорних матеріалів за списком, що до цього додається.

Передав: *Дзбановський* / Дзбановський /
Приняли: *Біловод* / Біловод /
Т. Шукер / Шукер /

Акт 1940 р. про передачу архівних матеріалів з Інституту археології в Інститут фольклору

також непрофільних матеріалів, які, скоріш за все, потрапили до нього в результаті розподілу матеріалів, що розбиралися після окупації. На цих актах передачі В.П. Петров також вказаний як завідуючий. [НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за 1945—1968-ті рр. арк. 67—68; НА ІА НАНУ Облікові документи Наукового архіву, Фотоархів. Акти передачі за 1956—1960 роки, арк. 12].

Про справи Наукового архіву в 1960 році та його проблеми свідчить заява В.П. Петрова в Дирекцію Інституту археології від 11 квітня 1960 року:

«Дирекции Института археологии АН УССР / Зав научным архивом В.П. Петрова / Заявление.

4. IV. 1960 года работники научного архива Института получили распоряжение ученого секретаря Р.И. Выезжева о временном прекращении работы над составлением картотеки для «Археологической карты УССР» с тем, чтобы переключиться исключительно на проверку фонда экспедиций за 1945—1956 гг.

Проверка указанного фонда является чрезвычайно трудоемкой работой, т.к. по сути сводится к полной его переинвентаризации. Научный архив, как особое научное учреждение в системе ИА АН УССР, был организован лишь в конце 1956 г. Регистрация материалов до 1956 г., особенно в первые послевоенные годы, велась не всегда планомерно. Многие материалы вовсе не заинвентаризованы, не пронумерованы, не пропагинированы, иллюстративные материалы не всегда проштампованы, в папках отсутствуют описи, картотека требует полной замены новыми карточками.

В этой связи прошу внести соответствующие изменения в план-карты сотрудников института археологии Н.В. Линки и С.М. Кузнецовой, ограничив сроки работы над составлением научно-учетных карточек для «Археологической карты УССР» и перенеся начало работы по п.2 план-карт Н.В. Линки и С.М. Кузнецовой на время после проверки архивных фондов. 11. IV. 60 г. (підпис В.П. Петрова)» [НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за 1945—1968 рр. арк. 113].

У 1960 р. Інститут археології було перевезено з Бульвару Шевченка, 14 до приміщення на вул. Кірова, 4 (сучасна Грушевського). У Звіті Інституту археології про Науковий архів (ще під керівництвом В.П. Петрова) сказано так: «... Проведена упаковка і перевозка фондів архіва і розміщення їх в новому приміщенні» [НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 15, арк. 27.]

В той же час було перевезено і Фотоархів, за який продовжувала відповідати А.І. Фурманська: «Продолжалась работа по упорядочению негативов довоенных экспедиций Института и инвентаризация негативов. Внесены в инвентарные книги 2000 негативов и составлено 150 библиографических картотек (географических и авторских).

Проведена упаковка фондів фотоархіва і перевозка в нове приміщення» [НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 15, арк. 28].

У 1961 році за Науковий архів відповідала уже Н.В. Лінка, а за фотоархів С.М. Кузнецова [НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 51, арк. 25].

У 1963 р. в Інституті археології була проведена реорганізація структури та скорочення штатів. Як результат — з п'яти раніше існуючих відділів було утворено всього три (відділ первіснообщинної археології, відділ скіфо-античної з групою в м. Сімферополі та заповідником «Ольвія» та відділ слов'янської археології). Науковий архів і Фотоархів було об'єднано під загальним керівництвом Г.Ю. Авксентьєвої. [НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 52, арк. 32].

У 1974 році Інститут археології було переведено з вул. Кірова, 4 на територію Видубецького монастиря за адресою вул. Видубицька, 40. На цей час (1966—1975 рр.) відповідальною за Науковий архів була І.М. Шарафутдінова.

Наприкінці жовтня 1975 р. на посаду молодшого наукового співробітника Інституту археології та завідуючої Науковим архівом на громадських засадах була переведена з Центрального державного історичного архіву О.М. Франко, яка і керувала архівом до 1990 р. З листопада 1990 р. на посаду завідуючої архівом була призначена його співробітниця Ж.О. Кононенко, яка працювала на цій посаді до 1996 р. Відтоді і по сьогоднішній день архівом керує Г.О. Станіцина.

З 1996 р. розпочався черговий переїзд Інституту археології з Видубецького монастиря на Оболонь (проспект Героїв Сталінграду, 12). На жаль, такі переїзди не йдуть на краще документам і матеріалам архівного фонду, тим більш, що звичайні архіву доводиться переїжджати у недостатньо пристосоване для зберігання паперових документів і фотопластин приміщення.

Науковий архів постійно поповнюється архівними документами. Це і наукові звіти, і дисертації, і особові фонди та інші матеріали.

На сьогодні у Науковому архіві зберігаються такі фонди:

1. Фонд «Музею старожитностей при Київському університеті Святого Володимира» — це комплекс документів, які відображають розвиток археології в Україні (каталоги, описи, реєстри, інвентарні книги археологічних знахідок, листування з різними товариствами, установами та окремими особами, фотографії археологічних знахідок, різні плани й креслення археологічних об'єктів тощо). Фонд містить 120 одиниць зберігання за 1826—1925 рр.

2. Фонд Всеукраїнського Археологічного Комітету (ВУАК) за 1918—1932 рр., а також документи перехідного періоду: ВУАК-СІМК (1933—1934), ВУАК-ІІМК (1934—1937). Фонд містить документи про розвиток археології в Україні, про заходи зі збереження пам'яток історії і культури та про археологічні

дослідження в Україні у зазначений період. Фонд має 1032 одиниці зберігання.

3. Крім цього фонд ВУАК має відгалуження відповідно до різних археологічних експедицій:

Фонд ВУАК/Дніпробуд — містить документи археологічних досліджень на території будівництва та порожистої частини р. Дніпра між Запоріжжям і Дніпропетровськом, яка входила в зону затоплення в результаті будівництва Дніпровської ГЕС і має 213 одиниць зберігання за 1927—1933 рр. Оскільки це великий комплекс документів, він виділений в окремий фонд. Інші підрозділи фонду ВУАК: ВУАК/Донецьке городище (1928—1930) — 23 од. зб.; ВУАК/Ольвія (1928—1930) — 48 од. зб.; ВУАК/Райки (1929—1933) — 29 од. зб.; ВУАК/Київ (1926—1932) — 6 од. зб.

4. Фонд Інституту Історії Матеріальної Культури (фонд ПМК). Цей фонд розділено відповідно до документів різних археологічних експедицій. Матеріали фонду представлені науковими звітами та польовою документацією експедицій про розкопки та дослідження археологічних пам'яток: ПМК/Вишгород (1934—1937) — 73 од. зб.; ПМК/Гонці (1935) — 5 од. зб.; ПМК/Деснянська експедиція (1936—1937) — 17 од. зб.; ПМК/Київ (1935—1937) — 50 од. зб.; ПМК/Коростень (1934) — 6 од. зб.; ПМК/Нікополь (1935—1937) — 19 од. зб.; ПМК/Ольвія (1935—1937) — 57 од. зб.; ПМК/Райки (1934—1936) — 44 од. зб.; ПМК/Сосниця (1935) — 1 од. зб.; ПМК/Стара Буда (1937) — 2 од. зб.; ПМК/Трипільська експедиція (1934—1937) — 16 од. зб.; ПМК/Поліська експедиція (1936) — 6 од. зб.; ПМК/Запоріжжя (1937) — 1 од. зб.; ПМК/Киселево (1938—1940) — 14 од. зб.

5. Фонд Інституту археології за довоєнні роки (1938—1941 рр.) (фонд ІА). Цей фонд також розділено відповідно до документів різних археологічних експедицій. Матеріали фонду представлені науковими звітами та польовою документацією експедицій про розкопки та дослідження археологічних пам'яток: ІА/Ольвія (1938—1940) — 19 од. зб.; ІА/Київ (1938—1940) — 93 од. зб.; ІА/Трипільська експедиція (1938—1939) — 10 од. зб.; ІА/Августинівка і Бердж (1938) — по 1 од. зб.; ІА/Середньодніпровська експедиція — (1940—30.06.1941) — 12 од. зб.; ІА/розвідки (1940) — 5 од. зб.; ІА/Полтавська експедиція (1938) — 9 од. зб.; ІА/Скіфська експедиція (1938) — 11 од. зб.; ІА/Городськ (1939—1940) — 3 од. зб.; ІА/Львівка (1938—1940) — 8 од. зб.; ІА/Лубенська експедиція (1939) — 4 од. зб.; ІА/Шарпівське городище (1939—1940) — 29 од. зб.

6. Фонд наукових робіт нараховує 998 одиниць зберігання. До нього входять:

а) наукові праці з археології України, їх налічується 399 одиниць зберігання за 1936—1995 рр., сюди входять монографії, статті-розвідки та науково-дослідні розробки.

б) оригінали дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидатів і докторів історичних наук, їх налічується 347 одиниць зберігання за 1947—2012 рр.

в) тексти планових тем, що містять результати наукових досліджень і розробок різних відділів Інституту археології за певними темами, які розроблялися протягом кількох років (3—5 років) і налічують 306 одиниць зберігання за 1979—2006 рр. З розвитком комп'ютерних технологій, тексти планових тем зберігаються в наукових відділах Інституту.

7. Фонд експедицій містить наукові звіти археологічних експедицій про розкопки та розвідки археологічних пам'яток на території України за 1945—2009 рр., які проводились не тільки Інститутом археології, а й обласними музеями і багатьма університетами та інститутами, а також польова документація експедицій Інституту археології. На даний час фонд містить 30197 од. зберігання.

8. Крім того, в Науковому архіві зберігається 54 особових фонди вчених-археологів. Це багатоаспектний комплекс документів наукового, суспільно-політичного та особистого характеру. Вони є цінним джерелом досліджень з питань археології, давньої історії, етнографії, музеєзнавства і мистецтвознавства: це фонди Ф.К. Вовка, В.В. Хвойки, С.С. Гамченка, І.Ф. Левицького, М.В. Сібільова, П.І. Смоличева, О.С. Федоровського, І.М. Фещенка, Д.М. Щербаківського, П.П. Курінного, В.А. Грінченка, С.С. Магури, К.Ю. Коршака, А.В. Добровольського, О.Ф. Лагодівської, В.П. Петрова, Л.М. Славіна, Р.О. Юри, Д.Т. Березовця, М.В. Кузнецова, Т.М. Мовчанівського, М.О. Макаренка, Л.Д. Дмитрова, В.В. Лапіна, Є.Ф. Покровської, В.М. Даниленка, В.А. Ільїнської — О.М. Тереножкіна; Я.П. Новицького, Г.Г. Мезенцевої, М.Я. Рудинського, І.І. Артеменка, С.М. Бібікова, Є.В. Махно, М.І. Вязьмітіної, В.А. Богусевича, Д.І. Бліфельда, М.М. Шмаглія, Ю.Ф. Шумовського, В.М. Ключинцева, М.П. Кучери, А.І. Кубишева, Г.Л. Євдокимова, Б.М. Мозолівського, В.Д. Дяченка, О.Г. Шапошникової, Т.Г. Мовши, Є.В. Черненко, С.С. Березанської, О.О. Паршиної, Г.М. Некрасової, В.Д. Барана, В.І. Бідзілі, С.Н. Братченка, Д.Я. Телегіна.

Крім того Науковий архів має велику негативку, куди входять негативи (на скляних пластинках і фотоплівках) до багатьох наукових звітів за 1945—2008 рр. (з розвитком цифрових технологій негативи, очевидно, вже перестануть існувати); негативи на скляних пластинках з археологічних досліджень за 20—30-ті рр. ХХ століття; негативи на скляних пластинках і фотоплівках з кількох особових фондів вчених-археологів за 1897—1992 рр. Негативка містить біля 50 тис. одиниць зберігання, серед них 13944 од. зб. — негативи на скляних пластинках.

В Науковому архіві також зберігається діловодна документація Інституту за 1945—2000 рр.

Окремо зберігається діловодство самого Наукового архіву (інвентарні книги з переліком архівних матеріалів, акти передачі архівних матеріалів, книги видачі архівних матеріалів дослідникам та інша документація).

З кожним роком фонди Наукового архіву поповнюються новими матеріалами. На сьогодні у Науковому архіві зберігається 63 фонди, що налічують 218289 од. зб. документів на паперовій основі та великий фотоархів, що зберігається в окремому приміщенні і носить назву «Негатека», оскільки складається з фотонегативів. Всі ці матеріали є цінним джерелом інформації для нинішніх і майбутніх поколінь дослідників.

Корпусова В.М. Документи В.П. Петрова в Науковому архіві Інституту археології НАН України. / В.М. Корпусова, Г.О. Станиціна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. — К., 2005. — №№ 73—75. — С. 25

- НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 11, арк. 29—30.
 НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 13, арк. 23.
 НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 14, арк. 34
 НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 15, арк. 27.
 НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 15, арк. 28.
 НА ІА НАНУ, ф. Адм. № 52, арк. 32.
 НА ІА НАНУ, ф. ВУАК, № 1, 1/1 — 1/12; № 3—447.
 НА ІА НАНУ, ф. ВУАК, № 481, арк. 104.
 НА ІА НАНУ, ф. ВУАК, № 481, арк. 104зв.—105.
 НА ІА НАНУ, ф. ВУАК, № 481, арк. 105.
 НА ІА НАНУ, ф. ВУАК, № 481, арк. 106.
 НА ІА НАНУ, ф. ВУАК, № 614, арк. 3.
 НА ІА НАНУ, ф. Діловодство, опис 1, справа 11, арк. 1.
 НА ІА НАНУ, ф. Діловодство, опис 1, справа 13, арк. 1 зворот.
 НА ІА НАНУ, ф. Діловодство, опис 1, № 290, арк. 1, 2.
 НА ІА НАНУ, ф. Діловодство, опис 1, № 290, арк. 3, 4.
 НА ІА НАНУ, ф. Діловодство, опис 1, справа 393, арк. 3.
 НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за довоєнні роки, арк. 87.
 НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за довоєнні роки, арк. 94.
 НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за довоєнні роки, арк. 102—106.
 НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за довоєнні роки, арк. 127.
 НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за 1945—1968 роки, арк. 50.
 НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за 1945—1968-ті рр. арк. 64.
 НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за 1945—1968-ті рр. арк. 67.
 НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за 1945—1968-ті рр. арк. 68.

НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Акти передачі за 1945—1968 рр. арк. 113.

- НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Фотоархів. Акти передачі за 1956—1960 роки, арк. 11.
 НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Фотоархів. Акти передачі за 1956—1960 роки, арк. 12.
 НА ІА НАНУ, Облікові документи Наукового архіву, Фотоархів. Акти передачі за 1956—1960 роки, арк. 13.

Г. А. Станиціна

ИЗ ИСТОРИИ НАУЧНОГО АРХИВА ИНСТИТУТА АРХЕОЛОГИИ НАН УКРАИНЫ

В Научном архиве Института археологии Национальной академии Наук Украины хранится наиболее полное собрание архивных материалов об археологических исследованиях на территории Украины. В архиве собраны материалы как самого Института археологии, так и предшествующих ему научных учреждений. Долгое время Научный архив Института составлял одну структуру с научной библиотекой и только в июне 1956 года выделился из ее состава. С каждым годом количество материалов в Научном архиве увеличивается. Это, в основном, научные отчеты о проведенных археологических раскопках. Пополняется также архив новыми диссертациями и личными фондами ученых-археологов. Сегодня в Научном архиве хранится 63 фонда, которые составляют 218289 единиц хранения документов на бумажной основе, а также большой фотоархив. Все эти материалы являются ценным источником информации для нынешних и будущих поколений исследователей.

G. Stanitsina

THE HISTORY OF THE SCIENTIFIC ARCHIVE OF THE INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY NAS OF UKRAINE

Scientific Archive of the Institute of Archaeology NAS of Ukraine holds the most complete collection of materials on archaeological researches in Ukraine. The archive contains materials of both the Institute of Archaeology, and preliminary institutions. For a long time the scientific archives of the Institute was one organization with a scientific library, and separated only in June 1956.

Every year the number of materials in the scientific archive increases. Basically, it is scientific reports on the archaeological excavations. As well the archive is updated by new thesis and archeologists' personal funds. Today Science archives contains 63 funds, which make 218,289 units of paper, and a large photo archive. All of these materials are a valuable source of information for both current and future generations of researchers.